

Memo

Datum : maandag 18 maart 2024

Aan : Raadslid Marlies Neutkens - Volt

Kopie aan : Willem Lammers

Betreft : Schaduwwerking

Er is discussie ontstaan over hoe we significant kunnen concretiseren. Voor mij is vooral het verlies aan zonlicht in de woningen bepalend. Is het mogelijk om in plaats van over schaduwwerking te spreken, het te hebben over zonlichttoetreding? Omdat de lichtinval aan de achterzijde al beperkt is, zou ik het liefst bepalen dat de daglichttoetreding aan de achtergevels van de achterliggende woningen niet af mag nemen. Is dat haalbaar en zou dit misschien een uitgangspunt kunnen zijn bij andere en/of volgende projecten. Schaduwwerking en zonlichttoetreding zijn volgens mij 2 verschillende zaken die naast elkaar gehanteerd kunnen worden, klopt dat?

Bij bezonning bij ruimtelijke plannen gaat het om voldoende zon op de gevel en om schaduwwerking. Nieuwbouw kan schaduw veroorzaken op de openbare ruimte of tuinen van omwonenden. Er is geen wet- en regelgeving voor bezonning. Daglichttoetreding is wat anders dan bezonning. Bij daglichttoetreding gaat het om daglicht in de woning. In het bouwbesluit staan eisen voor de daglichttoetreding in nieuwe woningen. Bij nieuwe woningen wordt getoetst of het plan hieraan voldoet. Het bouwbesluit stelt geen eisen aan de daglichttoetreding bij naastgelegen woningen.

Het is onhaalbaar bij nieuwe ontwikkelingen in de bestaande stad dat de daglichttoetreding in de bestaande woningen hetzelfde blijft. Er verandert immers iets in de omgeving en dat heeft gevolgen voor de daglichttoetreding.

Tot slot zou ik graag nog even een overzicht hebben van de normen die wij nu als gemeente (op basis van het bouwbesluit of andere normstelling waarvan ik niet op de hoogte ben) hanteren.

De gemeente Arnhem heeft geen eigen beleid op daglichttoetreding buiten het bouwbesluit dat alleen

Onderdeel	Bouwbesluit 2012	Bbl (ontwerpbesluit)
Eisen daglicht		
Verblijfsgebied	$\geq 10\%$ Ae van m^2 vloeroppervlakte	$\geq 1\%$ daglichtfactor (Dm)*
Verblijfsruimte	$\geq 0,5 m^2$ Ae	$\geq 0,8\%$ daglichtfactor (Dm)*
Bepalingsmethode	NEN 2057:2011+C1:2011	NEN-EN 17037
Specifieke voorwaarden		
Hoogte 'rekenvlak'	Oppervlakte daglichtopening $\geq 0,60m$ boven vloer	Horizontaal vlak $0,85 m$ boven vloer volgens NPR 4057 (ontwerp) ²
Belemmeringen	Werkelijke belemmeringen op basis van bouwkundige obstakels op eigen perceel en fictieve belemmeringen op ander perceel (Alfa; minimaal 20 graden) Overstekken (Bèta)	Werkelijke belemmeringen op basis van bouwkundige obstakels op eigen perceel in simulatiemodel. Daarbij wordt volgens de norm uitgegaan van een bewolkte hemelkoepel.

* De minimumeis geldt voor ten minste 50% van de vloeroppervlakte in een verblijfsgebied / verblijfsruimte.

² De randvoorwaarden voor het berekenen van de daglichtfactor worden in de Omgevingsregeling opgenomen.

geldt voor nieuwe woningen. Hiervoor is de volgende regeling van toepassing sinds het nieuwe bouwbesluit:

Als een omgevingsplan nieuwe bebouwing toestaat moet beoordeeld worden of deze bebouwing effect heeft op de omgeving. Dit kan met een bezonningsdiagram. Kijk hierbij naar de schaduwwerking op tuinen, terrassen etc. De bruikbaarheid van deze plekken mag niet onaanvaardbaar afnemen. Ook bij de nieuwbouw zelf moet sprake zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Dit betekent dat de nieuwe tuinen, terrassen, speelplekken, openbare ruimte etc. voldoende zon moeten krijgen.

Er is geen wet- en regelgeving voor bezonning. De meeste gemeenten en zo ook Arnhem hanteren de TNO-norm als uitgangspunt. Andere gemeenten hebben eigen beleid. Bezonningsdiagrammen geven inzicht in de bezonning van de gevels en (extra) schaduw op de omgeving. TNO kent een 'lichte' en een 'strengere' norm:

- De 'lichte' TNO-norm: ten minste 2 mogelijke bezonningsuren per dag in de periode van 19 februari – 21 oktober (gedurende 8 maanden) in midden vensterbank binnenkant raam.
- De 'strengere' TNO-norm: ten minste 3 mogelijke bezonningsuren per dag in de periode 21 januari – 22 november (gedurende 10 maanden) in midden vensterbank binnenkant raam.
- Deze normen worden alleen toegepast op gevels die zon kunnen ontvangen. Noordgevels ontvangen immers - hoogbouw of niet - nooit direct zonlicht.

Nadeel van deze norm is dat deze niets zegt over de nieuwe situatie versus de huidige situatie. Dit geldt ook voor het bouwbesluit. Indien je dit als ondergrens/ norm gebruikt kan het zijn dat het meer dan een halvering is van huidige situatie. Dat kan dus als te groot verschil worden ervaren. Of mogelijk voldoet de huidige situatie daar nu al niet aan.

Het gaat er dus om een maat te vinden die t.o.v. de huidige situatie verandert. Hiervoor moeten we eerst de huidige situatie in kaart brengen en dan een mate van afwijking die we toelaatbaar vinden binnen een bepaalde periode van het jaar. De winterperiode wordt buitengesloten vanwege de lange schaduw en kort daglicht.

Hooguit kunnen we significant concretiseren in een onderzoeksvraag.

b.v. d.m.v. een bezonningsdiagram moet inzichtelijk worden gemaakt dat de impact niet groter is dan XX% reductie van de zonlichttoetreding op de gevel ten opzichten van de huidige situatie in de periode van maart t/m oktober.

Wij stellen voor dat het amendement als onderzoeksvraag mee kan worden gegeven in de komende fase. De gebiedsvisie is namelijk niet ver genoeg uitgewerkt om hier op dit moment antwoord op te kunnen geven. We spreken nu van een gebiedsvisie en geen stedenbouwkundig plan. Er dient ontwerp en ontwikkel ruimte over te blijven voor verdere uitwerkingen tot aan de bouwfase.